

مقاله کوتاه

گزارش گونه جدیدی از کنه های خانواده *Lardoglyphidae* (Acari: Sarcoptiformes) برای ایران

کوروش کشت‌مند*، هادی استوان

گروه حشره شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات فارس، مرودشت، ایران

راحیل اسدی

گروه گیاه پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مرودشت، مرودشت، ایران

چکیده

در بررسی انجام شده روی فون کنه‌های مرتبط با قارچ خوراکی دکمه‌ای در شهریور ماه ۱۳۸۸ در منطقه سیدان استان فارس نمونه‌ای از کنه‌های خانواده *Lardoglyphidae* جمع‌آوری و با نام علمی *Lardoglyphus konoï* Sasa & Asanuma شناسایی گردید. این کنه برای اولین بار برای فون کنه های ایران، از کود مرغی پوشال دار روی بستر زیستی قارچ خوراکی دکمه‌ای گزارش می‌شود.

واژه‌های کلیدی: کنه، *Astigmata*، *Lardoglyphidae*، *Lardoglyphus konoï*، قارچ خوراکی دکمه‌ای، ایران

مقدمه

کنه‌های گروه *Astigmata* یکی از فراوان‌ترین کنه‌هایی می‌باشند که در محیط‌هایی مانند انبارها، محیط پرورش حشرات، محیط پرورش قارچ‌های خوراکی، خاک و در منازل مسکونی یافت می‌شوند. خانواده *Lardoglyphidae* به طور کلی شامل ۲ جنس و ۹ گونه می‌باشد. افراد این خانواده به محصولات انباری به ویژه به فراورده‌های جانوری هجوم می‌آورند (Hughes, 1976). به عنوان نمونه، کنه *Lardoglyphus zacheri* Oudemans در مطالعه روی اجساد

*مسئول مکاتبات، پست الکترونیکی: kourosh_1356@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۳۸۹/۱۱/۱۲، تاریخ پذیرش: ۱۳۹۰/۳/۵

حیوانات در منطقه هاوایی گزارش شده است (Early & Goff, 1986). کنه دثوتونمف در این خانواده به صورت متصل به سوسک‌های جنس *Dermestes* در زیر پرهای لاشه پوسیده پرندگان گزارش گردیده است. در واقع کنه‌های این خانواده، دارای رابطه خاصی با سوسک‌های خانواده Dermestidae هستند و این ارتباط به صورت کنه‌های دثوتونمفی است که مواد غذایی مورد نیاز خود را از طریق میزبان‌های خود شامل کنه‌های *Hemisarcoptes* و سوسک‌های خانواده Coccinellidae به دست می‌آورند (Houck, 1994; Okamoto et al., 1991). دثوتونمف‌های کنه *Lardoglyphus* به لاروهای سوسک *Dermestes* حمله کرده و از طریق بستن دهان و یا روزنه‌های تنفسی لاروها باعث مرگ آنها می‌گردند. بر این اساس به نظر می‌رسد اجساد و لاشه حیوانات محیط طبیعی مناسبی برای این کنه‌ها باشد. لذا فرآورده‌های گوشت و شیر بیشترین مکان‌هایی هستند که می‌توان کنه‌های *Lardoglyphid* را از روی آن جمع‌آوری کرد (O'Connor, 2009).

تاکنون در استان فارس در مورد کنه‌های مرتبط با قارچ خوراکی تحقیقی صورت نگرفته، لذا شناسایی این کنه‌ها به عنوان یک هدف کاربردی اهمیت بسیار زیادی در مدیریت آفات قارچ خوراکی دارد.

مواد و روشها

به منظور بررسی تنوع زیستی کنه‌های مرتبط با قارچ خوراکی، نمونه‌برداری‌های متعددی در ماه‌های مختلف سال ۱۳۸۸ از بستر زیستی قارچ خوراکی انجام شد. به این منظور، نمونه‌برداری بصورت تصادفی از یک مرکز پرورش قارچ خوراکی دکمه‌ای در منطقه سیدان استان فارس صورت گرفت. هر نمونه شامل ۲ بیلچه از بستر زیستی قارچ خوراکی (کود مرغی پوشال دار) بود که در کیسه‌های پلاستیکی حاوی برچسب مشخصات به آزمایشگاه کنه‌شناسی گروه حشره‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات فارس منتقل و برای استخراج نمونه‌های موجود از قیف برلیز استفاده شد. نمونه‌های کنه پس از مدت ۴۸ ساعت در ظرف حاوی محلول AG (الکل ۷۵٪ و ۵٪ گلیسرین) جمع‌آوری شد و پس از شفاف‌سازی در محلول لاکتوفنل و تهیه اسلاید نمونه‌ها شناسایی گردید. پس از شناسایی گونه مورد نظر با استفاده فتومیکروسکپ از نمونه شناسایی شده عکس تهیه گردید. نمونه کنه مورد نظر در موزه‌ی حشره‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات فارس نگهداری می‌شود.

نتایج

کنه *Lardoglyphus konoii* Sasa & Asanuma به خانواده Lardoglyphidae، بالا خانواده Tyroglyphoidea، رده Acarida و گروه Astigmata تعلق دارد (Krantz, 2009). این اولین

گزارش از جنس و گونه مذکور برای فون کنه‌های ایران بوده و همچنین برای اولین بار از روی قارچ خوراکی دکمه‌ای به عنوان میزبان جدید گزارش می‌شود.

برخی ویژگی‌های تاکسونومیکی این کنه عبارتند از:

طول ایدیوزوما در کنه نر ۳۰۰ میکرون و در کنه ماده ۱۵۲ میکرون می‌باشد. عرض ایدیوزوما در ماده‌ها و در پهن‌ترین قسمت ۹۳ میکرون می‌باشد. تمامی پاهای ماده منتهی به ۲ ناخن و در نرها پاهای اول، دوم و چهارم منتهی به یک ناخن می‌شود، همچنین پای سوم در نرها قطور و در انتها دارای ۲ ناخن ستبر و دارای ۱ جفت موی بلند می‌باشد. طول پای سوم در نرها ۱۰۰ میکرون می‌باشد (Sepasgozarian, 1977)

این کنه تا کنون از انگلستان، ژاپن، جنوب هندوستان، آمریکای مرکزی و جنوبی و از روی ماهی خشک، ضایعات دور ریخته شده کشتارگاهها، و سخت پوستان حاوی صدف گزارش گردیده است (Hughes, 1976).

منابع

- Early, M. & Goff, M.L. 1986. Arthropod succession patterns in exposed carrion on the island of O'ahu, Hawaiian Islands, USA. *Journal of Medical Entomology* 23: 520-531.
- Houck, M.A. 1994. Adaptation and transition into parasitism from commensalism: a phoretic model. pp. 252-281, In: Houck MA (ed) *Mites: Ecological and Evolutionary Analyses of Life – History Patterns*. Chapman and Hall, New York.
- Hughes, A.M. 1976. *The Mites of Stored Food*. Ministry of Agriculture, Fisheries & Food, London.
- Krantz, G. W. & Walter, D. E. 2009. *A Manual of Acarology*. 3rd ed. Texas Tech University press.
- O'Connor, B. M. 2009. Astigmatid mites (Acari: Sarcoptiformes) of forensic interest. *Experimental and Applied Acarology* 49: 125-133.
- Okamoto, M., Matsumoto, K. & Shirasaka, R. 1991. Studies on the attaching behavior of the *Lardoglyphus konoi* (Acari: Lardoglyphidae) hypopus and its molting into the tritonymph. *Japanese Journal of Sanitary Zoology* 42: 219-228.
- Sepasgozarian, H. 1977. *The Mites of Stores Products, Guide for Scientific and Practical Researches*. The Ministry of Agriculture of Iran, Plant Protection Organization, Tehran, Iran.